

Účtovná trieda 0:

Investičný majetok – IM (Fixed Assets)

Obsahom tejto účtovnej triedy je investičný majetok. Tento delíme na tri základné skupiny:

1. *Hmotný investičný majetok*
2. *Nehmotný investičný majetok*
3. *Finančné investície*

1. Hmotným investičným majetkom - HIM (Tangible Fixed Assets) s výnimkou zásob rozumieme:

a) samostatné hnutelné veci, prípadne súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 30.000 Sk a prevádzkovo-technické funkcie dlhšie ako jeden rok

b) budovy a stavby

c) pestovateľské celky trvalých porastov s dobou plodnosti viac ako tri roky, základné stádo a ťažné zvieratá, plemenné a dostihové kone, otvárky nových lomov, pieskovní a hlinísk a technická rekultivácia.

d) rovnako do investičného majetku zahrňame aj technické zhodnotenie investičného majetku, pokiaľ nie je súčasťou obstarávacej ceny. Takisto zhodnotenie už odpísaného (technické zhodnotenie musí byť vyššie ako 30 000 SKK), či prenajatého majetku.

2. Nehmotným investičným majetkom - NIM (Intangible Fixed Assets) rozumieme (sú) práva priemyselného vlastníctva, autorské práva vrátane programového vybavenia, projekty, výrobné a technologické postupy, utajované informácie, marketingové štúdie, lesné hospodárske plány, technické a hospodársky využiteľné znalosti, ktorých vstupná cena je vyššia ako 50.000 Sk, doba ich použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok a sú obstarané odplatne alebo vytvorené vlastnou činnosťou s cieľom obchodovať s nimi. Tiež aktivované náklady na vývoj a zriaďovacie výdavky vyššie ako 50.000 Sk.

3. Finančné investície (Financial Investment) vo všeobecnosti ide o preliatie „voľných” pohotových peňažných prostriedkov (peniaze v hotovosti a na bežných účtoch) na investície do iných “cenností a hodnôt”, pričom doba tejto investície je dlhšia ako jeden rok. Zahrňajú teda predovšetkým:

- a) investičné cenné papiere a vklady, ktoré podnikateľský subjekt má vo vlastníctve dlhšie ako jeden rok
- b) pôžičky poskytnuté podnikateľským subjektom v skupine, ak je doba splatnosti dlhšia ako jeden rok
- c) investičné cenné papiere a vklady – obligácie, dlhopisy, pokladničné poukážky a termínované vklady so splatnosťou dlhšou ako jeden rok
- d) umelecké diela a predmety z drahých kovov, ak ich podnikateľský subjekt kupuje z hľadiska uloženia voľných finančných prostriedkov
- e) prenajímaný hnutelný a nehnuteľný majetok

KOLOBEH IM V PODNIKATEĽSKOM SUBJEKTE

Investičný majetok ako taký, či už sú to hmotné, alebo nehmotné investície, prekoná počas svojho „pôsobenia“ v podnikateľskom subjekte určitý kolobeh na seba naväzujúcich udalostí. Celý tento kolobeh sa začína *obstaraním* IM, ktoré úzko súvisí so *zaradením*, pokračuje ďalej jeho postupným *odpisovaním* a končí sa jeho *vyradením* z majetku podnikateľského subjektu:

- I. Obstaranie IM
- II. Zaradenie IM
- III. Odpisovanie IM
- IV. Vyradenie IM

I. OBSTARANIE INVESTIČNÉHO MAJETKU

Prvým krokom pri práci s investičným majetkom z účtovného hľadiska je jeho obstaranie. Investičný majetok obstaráva podnikateľský subjekt niekoľkými rôznymi spôsobmi:

- a) **kúpou** – najčastejší spôsob obstarania IM, založený na dodávateľsko-odberateľských vzťahoch
- b) **vytvořením vlastnou činnosťou** – je to dosť častý spôsob obstarania IM najmä u výrobných podnikov
- c) **bezplatným prevodom (darovaním)** – IM podnikateľskému subjektu
- d) **preradením z osobného užívania do podnikania** – časté najmä pri obstaraní IM fyzickými osobami

Z účtovného hľadiska účtujeme obstaranie IM podľa jeho druhu na ťarchu týchto účtov:

041 – Obstaranie nehmotných investícií

042 – Obstaranie hmotných investícií

Majetok sa na týchto účtoch obstarania nachádza – kalkuluje až do jeho zaradenia do používania. Aj preto o týchto účtoch hovoríme ako o **kalkulačných**. Na týchto dvoch účtoch sa zachytáva cena obstarania investičného majetku a takisto aj ostatné náklady súvisiace s jeho obstaraním. Investičný majetok je na týchto dvoch účtoch zachytený až do jeho zaradenia do používania a následného odpisovania, čo je ďalšia fáza „pôsobenia“ IM v účtovnej jednotke.

Oceňovanie investičného majetku

Hmotný a nehmotný investičného majetku sa oceňuje pre potreby účtovníctva niekoľkými spôsobmi:

- a) **obstarávacou cenou (OC)**, je to hodnota, za ktorú sa majetok skutočne obstaral pri odplatnom nadobudnutí, vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním. (napr. cena za IM na faktúre + doprava) Obstarávacou cenou oceňujeme aj majetok pri preradení z osobného užívania do podnikania upravenou o sumu odpisov.
- b) sumou vo výške **vlastných nákladov (VN)**. Ak sa majetok vytvorí vo vlastnej réžii, oceníme ho skutočnými nákladmi na výrobu, priamymi i nepriamymi.
- c) **reprodukčnou obstarávacou cenou (ROC)** je cena, za ktorú sa majetok obstaral v čase, keď sa o ňom účtuje – najmä majetok nadobudnutý darovaním, inventarizačné prebytky alebo majetok vyrobený vo vlastnej réžii, ak ROC je nižšia ako VN. Ak nemožno takto cenu zistiť, je stanovená súdnym znalcom. Reprodukčnou obstarávacou cenou môžeme oceniť aj nepeňažný vklad spoločníka do základného imania.
- d) cena zistená na účely dane z dedičstva alebo dane z darovania pri nadobudnutí majetku dedením alebo darovaním;
- e) hodnota nesplatenej pohľadávky, ktorá je zabezpečená prevodom vlastníckeho práva k hmotnému hnutel'nému majetku, ktorý prechádza do vlastníctva veriteľa

II. ZARADENIE INVESTIČNÉHO MAJETKU DO POUŽÍVANIA

Pred začiatkom tejto fázy máme IM na kalkulačných účtoch *041 a 042*, podľa toho, či ide o hmotné alebo nehmotné investície.

Zaradenie IM do používania účtujeme na jednej strane v prospech účtov *041* resp. *042* a na druhej strane na ťarchu nasledujúcich účtov podľa typu jednotlivého investičného majetku:

Obstaranie nehmotných investícií:

010 – Nehmotný investičný majetok
011 – Zriaďovacie výdavky
012 – Nehmotné výsledky výskumnej a obdobnej činnosti
013 – Software
014 – Oceniteľné práva
018 – Drobný nehmotný inv. majetok
019 – Ostatný nehmotný inv. Majetok

Obstaranie HIM - odpisovaných:

021 – Budovy, haly a stavby
022 – Stroje, prístroje a zariadenia
023 – Dopravné prostriedky
024 – Inventár
025 – Pestovateľské celky trvalých porastov
026 – Zákl. stádo a záprahové zvieratá
028 – Drobný hmotný inv. Majetok
029 – Ostatný hmotný inv. majetok

Obstaranie HIM - neodpisovaných:

031 – Pozemky
032 – Umelecké diela a zbierky

Vráťme sa ešte k jednotlivým druhom obstarania IM

I a) Obstaranie IM kúpou

Tento spôsob obstarania IM je najčastejší. Ak teda majetok obstaráme kúpou, účtujeme zvýšenie hodnoty majetku na vrub účtov obstarania 04x. DPH z kúpnej sumy sa účtuje na vrub účtu 343 – *Účet DPH* a súvzťažne sa účtuje v prospech účtu 321 – *Dodávateľia*. Na účtoch obstarania sa kalkuluje samotná cena obstarania ako aj ostatné náklady súvisiace s obstaraním.

Obstaranie IM kúpou a jeho zaradenie v obstarávacej cene

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
1)	Faktúra od dodávateľa 1 za kúpu automobilu			
	a) automobil	100 000	042	
	b) DPH 23%	23 000	343	
	c) Fakturovaná suma	123 000		321
2)	Faktúra od dodávateľa 2 za kúpu softwaru			
	a) materiál	40 000	041	
	b) DPH 23%	9 200	343	
	c) fakturovaná suma	49 200		321
3)	Faktúra od prepravcu za prepravu automobilu			
	a) preprava	10 000	042	
	b) DPH 10%	1 000	343	
	c) fakturovaná suma	11 000		321
4)	Úhrada faktúr dodávateľom podľa výpisu z BÚ			
	a) dodávateľ 1	123 000	321	221
	b) dodávateľ 2	49 200	321	221
	c) prepravca	11 000	321	221
5)	Zaradenie IM do užívania			
	a) zaradenie softwaru	40 000	041	013
	b) zaradenie automobilu	110 000	042	023

042 - Obstaranie HIM

1a)	100 000	5b)	110 000
3a)	10 000		

041 - Obstaranie NIM

2a)	40 000	5a)	40 000

321 - Dodávateľia

4a)	123 000	1c)	123 000
4b)	49 200	2c)	49 200
4c)	11 000	3c)	11 000

343 - DPH

1b)	23 000		
2b)	9 200		
3b)	1 000		

221 - Bankové účty

ZS xxx	4a)	123 000
	4b)	49 200
	4c)	11 000

013 - Software

5a)	40 000		

023 - Dopravné prostriedky

5b)	110 000		

I b) Obstaranie IM vlastnou činnosťou

Pri tomto spôsobe si podnikateľský subjekt konkrétny investičný majetok vlastne vytvorí – vyrobí sám. Pri tejto výrobe mu vznikajú náklady rôzneho druhu. (materiálové, energia, mzdové, náklady z titulu platieb do poisťovní a fondov) Všetky tieto položky účtuje podnik do svojich nákladov (50x, 51x, 52x, 53x...). Tieto sa na konci vlastne premenia – premietnu do ceny hotového IM. Pri zaradení IM do užívania sa suma vzniknutých nákladov aktivuje a účtujeme ju na vrub účtov obstarania 04x a v prospech účtov 623 – Aktivácia NIM alebo 624 – Aktivácia HIM, podľa druhu vytvoreného majetku.

Účtovanie obstarania HIM vlastnou činnosťou a jeho zaradenie do používania v hodnote vlastných nákladov (Výroba stroja vo vlastnej réžii)

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
1)	Faktúra od dodávateľa za dokumentáciu k stroju			
	a) dokumentácia	20 000	042	
	b) DPH 10%	2 000	343	
	c) Fakturovaná suma	22 000		321
2)	Nákup materiálu na faktúru			
	a) materiál	200 000	112	
	b) DPH 23%	46 000	343	
	c) fakturovaná suma	246 000		321
3)	Spotreba materiálu na výrobu stroja	200 000	5xx	112
4)	Úhrada faktúr dodávateľom podľa výpisu z BÚ	268 000	321	221
5)	Aktivovanie HIM do výnosov	200 000	042	624
6)	Zaradenie vytvoreného HIM do užívania	222 000	022	042

221 - Bankové účty	
	4) 268 000

321 - Dodávatelia	
4)	268 000
1c)	22 000
2c)	246 000

112 - Materiál na sklade	
2a)	200 000
3)	200 000

501 - Spotreba materiálu	
3)	200 000

343 - DPH	
1b)	2 000
2b)	46 000

624 - Aktivovanie HIM	
5)	200 000

042 - Obstaranie HIM	
1a)	20 000
5)	200 000
6)	220 000

022 - Stroje, prístroje...	
6)	220 000

I c) Obstaranie IM bezplatným prevodom - darovaním

Darovanie IM je bezodplatný prevod majetku od iného podnikateľského subjektu, ktorý ho už nepotrebuje a teda ani účelne nevyužíva na udržanie a zabezpečenie príjmov. Keďže v tomto prípade dochádza len k zvýšeniu hodnoty **majetku v aktívach** (nie je tu žiadna odplata v peňažnej forme, ktorá by sa dala účtovať ako zníženie peňažných prostriedkov), je preto potrebné zvýšiť aj **pasíva - zdroje** krytia majetku v prospech účtu 413 – *Ostatné kapitálové fondy*.

Účtovanie tohto spôsobu obstarania je účtované v nasledujúcej schéme:

Popis účtovnej operácie	MD	D
Obstaranie NIM bezplatným prevodom	041	413
Obstaranie HIM bezplatným prevodom	042	413
Zaradenie NIM obstaraného bezplatným prevodom	01x	041
Zaradenie HIM obstaraného bezplatným prevodom	02x	042

I d) Obstaranie IM prevodom z osobného užívania do podnikania

Takéto obstaranie je časté najmä pri podnikoch jednotlivca. Podnikateľ si takto zvýši kapitál v zdrojoch krytia majetku (491 – *Účet individuálneho podnikateľa*) a zároveň si zvýši majetok na konkrétnom majetkovom účte – 01x, 02x. Účtovanie tohto spôsobu obstarania je účtované v nasledujúcej schéme:

Popis účtovnej operácie	MD	D
Zaradenie NIM obstaraného prevodom z osobného užívania	01x	491
Zaradenie HIM obstaraného prevodom z osobného užívania	02x	491

III. ODPISOVANIE INVESTIČNÉHO MAJETKU (DEPRECIATION)

Nákup investičného majetku nie je z účtovného hľadiska nákladom. Aby sa nám investičný majetok používaný na zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov premietol do nákladov, a tým nám znížil daňový základ, je potrebné ho odpisovať.

odpisovanie – je teda postupné zahrňovanie investičného majetku do nákladov vo forme *odpisov HIM alebo NIM*

Tento proces úzko súvisí s **opotrebovaním** investičného majetku. Toto opotrebovanie delíme na:

- *fyzické* – alebo aj funkčné opotrebenie, vzniká najmä v dôsledku používania majetku, pričom sa znižujú jeho funkčné schopnosti

- *morálne* – zastaranie investičného majetku z hľadiska technického pokroku. Dochádza k nemu vtedy, ak sa už vyrába nový IM s dokonalejšími parametrami alebo lacnejšie, a tým klesá hodnota skôr vyrobeného majetku.

odpisy investičného majetku - sú peňažným vyjadrením miery opotrebenia a zastarania IM v priebehu určitého obdobia. Toto opotrebenie sa prenáša do výrobkov, či iných výkonov daného podnikateľského subjektu.

Pri výpočte odpisov investičného majetku sú pre nás východiskom tieto základné fakty:

- *vstupná cena (VC) – obstarávacía cena*
- *druh investičného majetku* – s tým súvisiace zaradenie do tzv. **odpisovej skupiny**

O vstupnej cene sme si bližšie povedali v predchádzajúcich odsekoch. Nová informácia o vstupnej cene investičného majetku na účely odpisovania je, že ju môžeme zvýšiť o **technické zhodnotenie** investičného majetku – rôzne nadstavby, prístavby, modernizácie a pod.

Účtovné odpisy

Daňové a účtovné zákony poznajú dva prístupy k odpisovaniu a odpisom IM. Prvé sú tzv. **účtovné odpisy**. Podnikateľský subjekt si vytvorí pravidlá tzv. **odpisový plán**, na základe ktorých bude postupne prenášať hodnotu opotrebenia IM do nákladov.

V tomto odpisovom pláne stanoví sadzby odpisovania jednotlivého HIM a NIM podľa vlastného uváženia, kde sa snaží zobrať do úvahy predpokladaný čas využiteľnosti daného investičného majetku a s tým súvisiace fyzické, ale i morálne opotrebenie. Východiskom pre účtovné odpisy je cena, akou bol daný investičný majetok obstaraný a tento sa odpisuje len do výšky tejto ceny.

Daňové odpisy

Ako napovedá názov, tak účtovné odpisy sa používajú najmä na účtovné účely jednotlivých podnikateľských subjektov. Naproti tomu **daňové odpisy** sa používajú pre účely výpočtu dane z príjmov hospodárskych jednotiek a takisto na rozdiel od účtovných odpisov sú dané jednoznačne a majú pevný základ v zákone č.366/1999 - *O dani z príjmov*. Tento zákon rozdeľuje IM do piatich odpisových skupín, ktoré sa od seba líšia dĺžkou odpisovania.

Doba odpisovania IM je:

Odpisová skupina	Doba odpisovania
1	4 roky
2	6 rokov
3	12 rokov
4	20 rokov
5	30 rokov

Zákon ponúka podnikateľským subjektom dva spôsoby odpisovania IM na daňové účely:

- **rovnomerné odpisy**
- **zrýchlené odpisy**

Rovnomerné odpisy sú konštruované tak, že v prvom roku odpisovania sa odpíše najmenšia hodnota investičného majetku. V nasledujúcich rokoch odpíšeme vždy rovnakú sumu do nákladov až do úplného odpísania IM.

Vypočítavané sú ako *súčin vstupnej ceny (VC) a odpisovej sadzby* pre príslušný druh majetku a rok odpisovania.

Ročná odpisová sadzba v % pre rovnomerné odpisovanie

odpisová skupina	v prvom roku odpisovania	v ďalších rokoch odpisovania	pre zvýšenú vstupnú cenu
1	14,2 %	28,6 %	25,0 %
2	8,5 %	18,3 %	16,7 %
3	4,3 %	8,7 %	8,4 %
4	3,1 %	5,1 %	5 %
5	1,4 %	3,4 %	3,4 %

Pri *zrýchlených* odpisoch sa kladie dôraz na to, aby sa najväčšia časť IM odpísala v prvých rokoch odpisovania, pričom najvyššia hodnota sa odpíše v druhom roku odpisovania. Výpočet odpisov v jednotlivých rokoch odpisovania je pri tejto metóde o niečo náročnejší. Spôsob výpočtu v prvom roku odpisovania sa líši od spôsobu výpočtu v ďalších rokoch.

Odpis v *prvom roku odpisovania* sa počíta ako *podiel vstupnej ceny (VC) a príslušného koeficientu*. V *ďalších rokoch* sa odpis počíta ako *podiel dvojnásobku zostatkovej ceny ($ZC = VC - \text{odpisy}$) ku rozdielu koeficientu* pre ďalšie roky odpisovania a počtu už *odpísaných rokov*.

Koeficienty pre zrýchlené odpisovanie

odpisová skupina	v prvom roku odpisovania	v ďalších rokoch odpisovania	pre zvýšenú vstupnú cenu
1	4	5	4
2	6	7	6
3	12	13	12
4	20	21	20
5	30	31	30

Účtovná jednotka si môže zvoliť pre každú jednotlivú položku majetku *ľubovoľnú* z týchto dvoch metód odpisovania. Potom je však *povinná* túto metódu používať pre

konkrétny investičný majetok až do **odpísania**, či **vyradenia** z evidencie ešte pred úplným odpísaním.

Príklad rovnomerného a zrýchleného odpisovania:

Obstaranie HIM – osobného automobilu v hodnote 400 000 SKK a výpočet daňových odpisov. Osobný automobil zaradíme podľa zákona o dani z príjmov do 1. odpisovej skupiny s dobou odpisovania **4 roky**.

Vstupná cena (VC) = obstarávacia cena (OC) = 400 000 SKK

dobu odpisovania = 4 roky

oprávky = suma odpisov

zostatková cena = VC - oprávky

rovnomerné odpisy

odpis pre 1. rok = $14,2\% * 400\,000 =$	56 800	ZC = 343 200
odpis pre 2. rok = $28,6\% * 400\,000 =$	114 400	ZC = 228 800
odpis pre 3. rok = $28,6\% * 400\,000 =$	114 400	ZC = 114 400
odpis pre 4. rok = $28,6\% * 400\,000 =$	<u>114 400</u>	ZC = 0
suma odpisov na konci odpisovania = 400 000		

zrýchlené odpisy

odpis pre 1. rok = VC / koef. pre 1.rok = $400\,000/4 =$	100 000	ZC = 300 000
odpis pre 2. rok = $2 * ZC / (\text{koef. pre ďalšie roky} - \text{počet už odpísaných rokov}) =$		
	$= 2 * 300\,000 / (5-1) =$	150 000
	150 000	ZC = 150 000
odpis pre 3. rok =	$= 2 * 150\,000 / (5-2) =$	100 000
	100 000	ZC = 50 000
odpis pre 4. rok =	$= 2 * 50\,000 / (5-3) =$	<u>50 000</u>
	50 000	ZC = 0
suma odpisov na konci odpisovania = 400 000		

Rozdiel medzi účtovnými a daňovými odpismi

Ak si podnikateľský subjekt zvolí metódu odpisovania pre účely účtovníctva inú, ako sú dané metódy odpisovania pre daňové účely, tak sa na konci roka pri výpočte ročných daňových odpisov stane, že tieto budú iné ako počas roka účtované účtovné odpisy. Takto sa nám môže stať, že dôjde k vzniku rozdielu – tzv. odloženej daňovej povinnosti alebo záväzku.

Vzhľadom na to, že do nákladov si môžeme podľa zákona o dani z príjmov uplatniť maximálne hodnotu daňového odpisu pre konkrétny IM, potom pre účely výpočtu dane z príjmov je potrebné, ak sú účtovné odpisy nižšie, tento rozdiel pripočítať do nákladov na vrub nákladového účtu 592 – *Daň z príjmov z bežnej činnosti – odložená* a súvzťažne v prospech účtu 371 – *Odložená daňová pohľadávka a záväzok*. Vtedy hovoríme o **odloženom daňovom záväzku**.

Ak sú naopak účtovné odpisy vyššie ako daňové, je potrebné tento rozdiel vylúčiť z nákladov a to tak, že porušíme zákaz kompenzácie nákladov a zaúčtujeme v prospech

nákladového účtu 592 – *Daň z príjmov z bežnej činnosti – odložená* a súvzťažne opäť na účet 371. Vtedy účtujeme o **odloženej daňovej povinnosti**.

Matematicky sa výška odloženej daňovej povinnosti alebo záväzku vypočíta ako súčin absolútnej hodnoty rozdielu účtovného odpisu a daňového odpisu so sadzbou dane z príjmu, ktorá je upravená v zákone o dani z príjmov. (v súčasnosti je to pre právnické osoby) Pozri uvedené príklady:

Účtovanie ODLOŽENEJ DAŇOVEJ POVINNOSTI ALEBO ZÁVÄZKU z titulu rozdielu medzi účtovnými a daňovými odpis.

Príklad 1.:

Výška účtovného odpisu (UO) zo stroja bola vypočítaná vo výške 30 000 SKK.

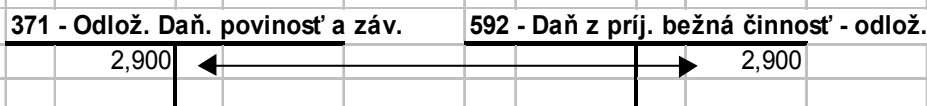
Výška daňového odpisu (DO) z toho istého stroja bola vypočítaná na konci roka vo výške 20 000 SKK.

Sadzba dane z príjmov pre právnické osoby je 29%.

Výpočet:

V tomto prípade budeme počítat výšku odloženej daňovej povinnosti (ODP).

$$ODP = (UO - DO) \cdot \text{sadzba dane} = (30\,000 - 20\,000) \cdot 0.29 = 2\,900 \text{ SKK}$$

Príklad 2.:

Výška účtovného odpisu (UO) z firemného automobilu bola vypočítaná vo výške 10 000 SKK.

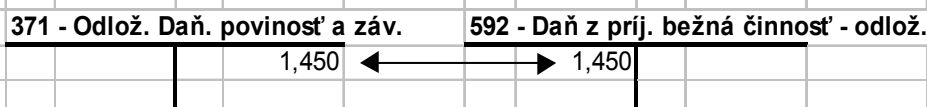
Výška daňového odpisu (DO) z toho istého automobilu bola vypočítaná na konci roka vo výške 15 000 SKK.

Sadzba dane z príjmov pre právnické osoby je 29%.

Výpočet:

V tomto prípade budeme počítat výšku odloženého daňového záväzku (ODZ).

$$ODZ = (DO - UO) \cdot \text{sadzba dane} = (15\,000 - 10\,000) \cdot 0.29 = 1\,450 \text{ SKK}$$

IV. VYRADENIE INVESTIČNÉHO MAJETKU

Ako už vieme, tak IM sa v dôsledku znižovania jeho hodnoty opotrebením postupne **odpisuje** do nákladov. Posledná fáza práce s IM – vyradenie, úzko súvisí práve s odpisovaním, resp. prenesením zostatkovej ceny vyradeného IM do nákladov. (v prípadoch, keď sa IM vyraduje ešte pred jeho úplným odpísaním) Používaný IM sa teda nemusí vyradiť z majetku spoločnosti len pri úplnom prenesení do nákladov, ale existuje množstvo iných spôsobov, ktorými sa IM vyraduje:

- a) predajom nepotrebného majetku tretej strane
- b) likvidáciou morálne zastaraného IM

- c) bezodplatným prevodom (darovaním)
- d) v dôsledku škody a manka - vyradenie trvalo poškodeného IM
- e) preradením z podnikania do osobného užívania

IV a) Vyradenie IM predajom

K vyradeniu požívaného IM predajom dochádza najmä, ak podnik daný druh majetku už nepotrebuje v dôsledku zníženia činnosti, alebo tento IM nedosahuje potrebné parametre. Rovnako môžu podniky predávať svoj IM, pri veľkých problémoch s likviditou, keď „naháňajú“ pohotovú peňažnú prostriedky, kde sa dá.

Pri takomto spôsobe vyradenia IM sa celá zvyšná suma odpisov zúčtuje jednorázovo do nákladov na vrub účtu 541 – *Zostatková cena predaného HIM a NIM* a na opačnú stranu účtujeme v prospech účtov 08x – *Oprávky k HIM* a 07x – *Oprávky k NIM*. K samotnému vyradeniu dôjde zaúčtovaním úbytku hodnoty na jednotlivých účtoch majetku 01x alebo 02x v obstarávacej cene. Súvzťažne účtujeme na vrub účtov 08x – *Oprávky k HIM* a 07x – *Oprávky k NIM*. Pri vyradení znižujeme hodnotu majetku na účtoch investičného majetku. Výnos, ktorý nám vzniká v dôsledku predaja tohto IM účtujeme do výnosov v prospech účtu 641 – *Tržby z predaja HIM a NIM*.

Vyradenie HIM predajom

Predpoklad: zostatok na účte 083 – Oprávky k dopravným prostriedkom – 220 000 SKK

zostatok na účte 023 - Dopravné prostriedky – 300 000 SKK

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
1)	Faktúra odberateľovi za kúpu automobilu			
	a) automobil	50 000		641
	b) DPH 23%	11 500		343
	c) Fakturovaná suma	61 500	311	
2)	Zúčtovanie zostatkovej ceny automobilu	80 000	541	083
3)	Vyradenie predaného automobilu v obstarávacej cene	300 000	083	023
4)	Úhrada faktúr odberateľom podľa výpisu z BÚ	61 500	221	311

083 - Oprávky k dopr. prost.			
3)	300 000	ZS	220 000
		2)	80 000
		KZ	0
Spolu	300 000	Spolu	300 000

023 - Dopravné prostriedky			
ZS	300 000	3)	300 000
KZ	0		
Spolu	300 000	Spolu	300 000

311 - Odberatelia			
1c)	61 500	4)	61 500

343 - DPH			
1b)	11 500		

221 - Bankové účty			
ZS	xxx		
4)	61 500		

641 - Tržby z predaja IM			
1a)	50 000		

541 - Zostat. cena predan. IM			
2)	80 000		

IV b) Vyradenie IM likvidáciou

Pri tomto spôsobe sa IM úplne zničí – rozoberie. Ak bol už investičný majetok úplne odpísaný, tak je všetko v poriadku, spíšeme protokol o vyradení IM. Ak však likvidujeme ešte neodpísaný IM, musí sa jeho zostatková cena (ZC rozdiel medzi vstupnou cenou a kumulovanými odpismi) jednorázovo zaúčtovať do nákladov na účet 551 – odpisy HIM a NIM ako mimoriadny odpis.

Samotné účtovanie je veľmi podobné pri všetkých druhoch vyradenia IM, takže účtujem podobné operácie, ako pri vyradení predajom. Prípadné **náklady a výnosy** vznikajúce pri tejto operácii sa zaúčtujú na vrub resp. v prospech príslušných nákladov, či výnosov.

Účtovanie VYRADENIA HIM alebo NIM - likvidáciou										
Popis účtovného prípadu						MD		D		
0a. Zostat. na účte kum. odpisov HIM 082 - Oprávky k strojom, prístr..- v hodnote 120 000 SKK								082		
0b. Zostatok na účte 022 - Stroje, prístroje, zariadenia - v hodnote 120 000 SKK						022				
1. Zúčtovanie faktúry od dodávateľa za demontáž zariadenia - v hodnote 24 600 SKK						518, 343		321		
2. Zúčtovanie zostatkovej ceny HIM do nákladov na vrub odpisov v hodnote 80 000 SKK						541		082		
3. Zrušnie oprávok a vyradenie HIM z evidencie v hodnote 200 000 SKK						082		022		
4. Úhrada faktúry dodáv. za demontáž - účtovanie podľa výpisu z BU v hodnote 24 600 SKK						321		221		
5. Prevzatie súč. po demontáži HIM na sklad, účtovanie do výnosov - v hodnote 50 000 SKK						112		648		
221 - Bankové účty				082 - Oprávky k strojom, prístr.				022 - Stroje, prístroje, zariad.		
		4	24,600	3	200,000	0a	120,000	0b	200,000	
						2	80,000	3	200,000	
					200,000		200,000		200,000	
321 - Dodávateľia										
4	24,600	1	24,600							
343 - DPH								551 - Odpisy HIM a NIM		
1	4,600			648 - Ostatné prev. výnosy				2	80,000	
				5				50,000		
112 - Materiál na sklade								518 - Ostatné služby		
5				50,000				1	20,000	

IV c) Vyradenie IM darovaním

Na rozdiel od predchádzajúcich spôsobov vyradenia, je tento spojený len s nákladovou sférou. Je to v dôsledku toho, že účtovná jednotka odovzdáva tretej strane nepotrebný IM bezodplatne. Zostatková cena sa pri takomto spôsobe vyradenia zaúčtuje do nákladov na vrub účtu 543 – *Dary* so súvzťažným zápisom na účtoch oprávok 08x – *Oprávky k HIM* a 07x – *Oprávky k NIM*. Samotné účtovanie vyradenia je rovnaké ako pri predchádzajúcich prípadoch.

Vyradenie HIM darovaním

Predpoklad: zostatok na účte 082 – Oprávky k strojom, prístrojom... – 40 000 SKK
zostatok na účte 022 – Stroje, prístroje, zariadenia – 300 000 SKK

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
1)	Zúčtovanie bezplatného prevodu HIM (počítač)			
	a) počítač	20 000		082
	b) DPH 23%	4 600		343
	c) Suma daru	24 600	543	
2)	Vyradenie počítača z evidencie	60 000	082	022

082 - Oprávky k strojom,...			
2)	60 000	ZS	40 000
		1a)	20 000
		KZ	0
	Spolu 60 000	Spolu	60 000

343 - DPH	
1b)	4 600

022 - Stroje, prístroje...	
ZS	60 000
KZ	0
Spolu	60 000

543 - Dary	
1c)	24 600

IV d) Vyradenie IM v dôsledku manka a škody

Ako už vyplýva z názvu, ide tu o prípady, keď sme nútený IM vyradiť v dôsledku jeho krádeže alebo trvalého poškodenia, či úplného zničenia (živelnou pohromou...) V týchto prípadoch sa celá zostatková cena odcudzeného alebo zničeného IM odpíše do nákladov na vrub účtu 582 – *Manká a škody* – účtujem 582 / 07x, 08x. Vyradenie je opäť rovnaké ako v predchádzajúcich prípadoch.

V prípade, že nám v dôsledku škody vznikla poisťná udalosť a teda máme právo žiadať náhradu časti škody od poisťovne, účtujeme v prospech účtu 688 – *Ostatné mimoriadne výnosy* a pohľadávku voči poisťovni účtujeme na vrub účtu 378 – *Iné pohľadávky*.

IV e) Vyradenie IM preradením z podnikania do osobného užívania

Ide o spôsob vyradenia, ktorý môže používať len individuálny podnikateľ. Tento si takouto operáciou zníži majetok na majetkových účtoch a rovnako, ale na strane pasív sa mu zníži aj účet *491 – Účet individuálneho podnikateľa*. Dochádza k tomu takým spôsobom, že ZC sa zaúčtuje na vrub tohto účtu – *491 / 07x, 08x*.

FINANČNÉ INVESTÍCIE (FI)

Ako sme si už spomenuli na začiatku kapitoly, finančné investície sa používajú na *uloženie voľných pohotových peňažných prostriedkov*. Podnikateľský subjekt sa v tomto prípade správa ako investor, ktorý očakáva za svoje investované peniaze aj príslušnú odplatu vo forme zisku.

Finančné investície môžu mať rôznu povahu. Spoločným znakom je to, že podnikateľský subjekt ho má v držbe viac ako jeden rok:

- a) *cenné papiere* (CP) - majetkové – akcie a podielové listy
- úverové – pôžičky

061 – Podielové CP a vklady v podnikoch s rozhodujúcim vplyvom

062 – Podielové CP a vklady v podnikoch s podstatným vplyvom

063 – Ostatné investičné CP a vklady

066 – Pôžičky podnikom v skupine

067 – Ostatné pôžičky

- b) *ostatný finančný majetok* – dlhodobé zmenky, obligácie, pokladničné poukážky. Na účtovanie tohto majetku sa používa jediný účet *069 – Ostatné finančné investície*.

K obstaraniu FI môže dôjsť viacerými spôsobmi, z ktorých sú niektoré uvedené v nasledujúcich príkladoch:

Obstaranie FI upísaním akcií a kúpou obligácií

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
1)	Upísanie 500 ks akcií (60% upisovaného ZI) v nominálnej hodnote 1000 SKK	500 000	061	367
2)	Zúčtovanie úhrady upísaných akcií podľa výpisu z BÚ	500 000	367	221
3)	Zúčtovanie nákupu obligácií s maturitou o 5 rokov	300 000	069	379
4)	Zúčtovanie úhrady obligácií podľa výpisu z BÚ	300 000	379	221

Účtovanie predaja FI

číslo	Popis účtovnej operácie	Suma SKK	MD	D
5)	Zúčtovanie predpisu predaja 200 ks akcií po 1250 SKK do výnosov	250 000	378	661
6)	Úbytok akcií v obstarávacej cene (200 ks po 1000 SKK)	200 000	561	061
7)	Zúčtovanie úhrady predaných akcií podľa výpisu z BÚ	250 000	221	378

221 - Bankové účty			
7)	250 000	2)	500 000
		4)	300 000

367 - Záväzky z upísaných ...			
2)	500 000	1)	500 000

061 - Podielové CP a vklady...			
1)	500 000	6)	200 000

379 - Iné záväzky			
4)	300 000	3)	300 000

378 - Iné pohľadávky			
5)	250 000	7)	250 000

069 - Ostatné FI			
3)	300 000		

661 - Tržby z predaja CP ...			
		5)	250 000

561 - Predané CP a vklady			
6)	200 000		

ÚČTOVANIE OPRAVNÝCH POLOŽIEK K IM

Posledná účtovná skupina tejto účtovnej triedy 09 – *Opravné položky k IM* sa zaoberá účtovaním tzv. opravných položiek. Čo to opravné položky vlastne sú a kedy sa účtujú?

Cena investičného majetku je v dôsledku zmeny jeho hodnoty veľmi premenlivá. Pri inventarizácii na konci sledovaného obdobia sa zistí, že skutočná cena IM je nižšia ako tá, ktorá je vedená v účtovníctve. Vtedy je treba vytvoriť opravnú položku na vrub nákladového účtu 559 – *Tvorba opravných položiek*. Tento účet bude spoločný pre tvorbu opravných položiek ku každému druhu majetku, ktorý podnik má vo svojom vlastníctve. Či už je to IM, zásoby, krátkodobé finančné investície alebo pohľadávky rôzneho druhu.

Typické pre tvorbu opravnej položky je, že to zníženie hodnoty konkrétnej zložky majetku nie je *trvalé*, ale má len *dočasný* charakter. V prípade, že by bolo toto zníženie ceny IM trvalé, musel by sa zaúčtovať mimoriadny odpis a zmeniť odpisový plán.

Pri pominutí dôvod na vytvorenie opravnej položky sa táto buď zníži alebo zruší na vrub účtov 09x – *Opravné položky k IM*, s protizápisom v prospech účtu 659 – *Zúčtovanie opravných položiek*. Aj účet 659 bude spoločným účtom pri zúčtovaní opravných položiek.

Účtovanie OPRAVNEJ POLOŽKY k investičnému majetku - HIM, NIM a finančným investíciám (FI)									
Účtovanie v bežnom roku									
Popis účtovného prípadu							MD	D	
1. Tvorba opravnej položky k nehmotnému IM - k oceniteľným právam - v hodnote 40 000 SKK							559	091	
2. Tvorba oprav. položky k hmotnému IM - k pestovateľským celkom - v hodnote 500 000 SKK							559	092	
3. Tvorba opravnej položky k finančným investíciám - v hodnote 200 000 SKK							559	096	
Účtovanie v nasledujúcom roku									
Popis účtovného prípadu							MD	D	
4. Zruš. oprav. položky do výnos k NIM, zániku dôvodov na jej existenciu v hodnote 40 000 SKK							091	659	
5. Zruš. oprav. položky do výnos k HIM, zánik dôvod. na jej existenciu v hodnote 500 000 SKK							092	659	
6. Zruš. oprav. položky do výnos k FI, zánik dôvodov na jej existenciu v hodnote 200 000 SKK							096	659	

659 - Zúčtovanie oprav. položiek

4	40,000
5	500,000
6	200,000

091 - Opravná položka k NIM

4	40,000	1	40,000
	40,000		40,000

092 - Opravná položka k HIM

5	500,000	2	500,000
	500,000		500,000

096 - Opravná položka k FI

6	200,000	3	200,000
	200,000		200,000

559 - Tvorba oprav. položiek

1	40,000
2	500,000
3	200,000

